

Així i tot ens queixàvem sovint en aquell petit i minúscul espai de llibertat que eren els col·loquis de després de cada projecció (ens referim a les xerrades a l'interior del Cine Club, quan eren autoritzades). Aprofitàvem per llançar missatges subliminals -i a vegades no tan subliminals!- contra les limitacions inquisitorials de la dictadura de la burgesia franquista. Malgrat aquesta aparença de "normalitat", el cert és que aquell any 1967 no havíem vist res d'autors que ens interessaven de bon de veres. Parl de directors com Forman, Visconti, Antonioni, Losey, Schlessinger, o d'espanyols com Regueiro, Grau, Eceiza, Vitoria, Camus... Protestàvem (hi ha molts d'articles signats per Antoni Serra i Paco Llinàs dins d'aquesta línia que es poden trobar a les hemeroteques). Protestàvem, però en el fons jugàvem amb un cert avantatge sobre el públic que assistia normalment als cines comercials. Esser membre del "Cine Club Universitari" era com tenir un passaport per a la llibertat que utilitzaves una hora i mitja cada setmana. Nosaltres, el reduït cercle d'iniciats que els diumenges -en lloc d'anar a missa- ens enfonsàvem dins la màgica tenebror del Salón Rialto, havíem vist cicles amb les obres clàssiques de Mizoguchi, Eisenstein o Lang.

En aquesta lluita mig soterrada, mig pública per anar vencent les ridícules limitacions de la dictadura franquista, hi jugaven forces de molts tipus. Si l'esquerra marxista no organitzada era la que proveïa tota la bastida ideològica de les xerrades, cicles, articles a la premsa, conferències clandestines sobre la història del cine, col·loquis més o manco permesos disfressats sota estranys i curiosos rètols per despistar la policia política, el que és evident és que moltes d'aquestes activitats no s'haguessin pogut fer -ni molt maco consolidar- sense l'ajut dels dos diaris de Ciutat que no portaven el jou i les fletxes a la capçalera; em referesc al *Diario de Mallorca* i a *Última Hora* que en aquella hora tengueren un paper eminentment progressista. S'ha de tenir en compte que eren les publicacions on escrivien Antoni Serra i Paco Llinàs. Jo mateix, de la mà de Frederic Suau començaria a col·laborar a *Última Hora* ben aviat. Ajudà igualment (oferint fins i tot el seu local per fer-hi xerrades de cine o preestrenes) la Casa Catalana, el Salón Rialto (que deixava fer els cicles de cinema no comercial), etc. ❖

Parlar de John Sayles és parlar del cinema de debò. Pocs títols d'ell han arribat a la cartellera d'aquestes illes oblidades, per "inexistents" és clar. *Passion Fish*, *The Secret of Roan Inish* o *Lone Star* són, per altra banda, les seves darreres pel·lícules. Aquestes sí que han arribat i són bona prova de què se l'ha de tenir en compte. No cal dir que no estaria malament un cicle, tan complet com sigui possible, sobre aquest cineasta tan peculiar. Tan peculiar com tots els que han passat per la factoria Corman. Estalviadors de floritures i generosos en imaginació. Sempre amb el segell característic, marca de la casa, independents i allunyats del dòlar fàcil, de la glòria daurada amb l'interior de llautó.

Sobretot, John Sayles fa d'actor per altra gent, però és més conegut com a guionista. De fet, amb els diners que guanya fent feina pels altres, pot

fer les seves pel·lícules, bones pel·lícules que no et permeten sortir a fer un cigarret, tornar a entrar i no haver perdut res, com succeeix amb no pocs films de la collita de Hollywood. De fet, el millor defecte de *Lone Star* era que cada seqüència tenia la durada adequada i la història no permetia ni tan sols un badall, mentre que *The secret of Roan Inish* et deixava bocabadat des del començament fins al final.

Joe Dante, Lewes Teague, John Frankenheimer o Michael Chapman l'han tengut com a guionista. Sempre sap que ho perdrà tot a cada pel·lícula que dirigeix. Ni tan sols sap si en podrà rodar la següent.

Ell segueix cercant la millor manera de contar una història que parli de coses importants. "Hi ha moltes pel·lícules bones, poques de necessàries". Gairebé cap, diria jo, sempre sense comptar les de John Sayles, quasi imprescindibles. ❖

